

Embuild

VLAANDEREN

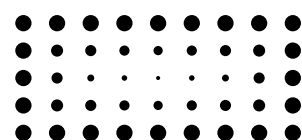
**SAMEN BETER BOUWEN
VOOR EEN DUURZAME TOEKOMST
IN VLAANDEREN**

www.samenbeterbouwen.be

A man with a beard, wearing a yellow hard hat and a high-visibility yellow vest over a plaid shirt, is holding a silver laptop. He is looking off to the side with a slight smile. The image is framed within a white circular border on a teal background decorated with white dots of varying sizes.

Progress. Together.

Embuild

VLAANDEREN

Inhoudstafel

Voorwoord	4
Intro	7
Prioriteiten voor de komende legislatuur	8
1. Betaalbaar wonen	8
2. Overheidsinvesteringen in future-proof Vlaanderen	10
3. Optimale vergunningsprocedures	12
4. Bouwvacatures pieken	14

PROGRESS. TOGETHER.

Voorwoord

Samen beter bouwen, voor een duurzame toekomst

De wereld verandert snel. Hij is onderhevig aan talrijke technologische innovaties, toenemende klimaatrampen en zorgwekkende wereldwijde conflicten. Deze veranderingen moeten leiden tot mogelijkheden voor positieve veranderingen in onze economie en samenleving.

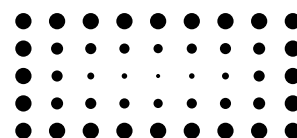
Het is een ambitieuze maar noodzakelijke uitdaging om zich snel en tijdig aan deze uitdagingen aan te passen. In dat opzicht zullen de Europese, federale en regionale verkiezingen in juni 2024 van cruciaal belang zijn om inspiratie te verschaffen voor de toekomst die we willen creëren in Europa, in België en in onze drie gewesten. De bouw- en installatiesector moet een sleutelrol spelen in de toekomst die we samen gaan creëren. Hij is meer dan ooit innovatief en duurzaam: hij maakt gebruik van veel nieuwe technologieën en geavanceerde technieken, zet

nieuwe gebouwen neer en voert duurzame renovaties uit, digitaliseert, maakt zijn bouwplaatsen veiliger en kent een grote verscheidenheid aan bedrijven en personeel.

Onze sector bouwt letterlijk en figuurlijk aan een duurzame toekomst voor onze samenleving.

Embuild is zich ten volle bewust van de cruciale en maatschappelijke rol die de bouw- en installatiesector speelt in de klimaattransitie, in de bouw en renovatie van onze infrastructuur, in het scheppen van aantrekkelijke banen, en in het tot stand brengen van welvaart.

Daarom heeft Embuild vijf memoranda opgesteld, één voor elk bestuursniveau (Europees, federaal, Vlaams, Waals en Brussels), om de oplossingen van de bouw voor een duurzame toekomst voor te stellen.

Embuild

VLAANDEREN

In zijn 5 memoranda streeft Embuild de volgende 4 algemene doelstellingen na:

01

Meer overheidsinvesteringen: Onze infrastructuur is verouderd en is niet toekomstbestendig. Deze situatie is het gevolg van een systematisch gebrek aan overheidsinvesteringen op alle bestuursniveaus sinds de jaren 1980. In 2022 heeft België 2,7% van zijn bbp uitgegeven aan overheidsinvesteringen, terwijl het Europees gemiddelde 3,2% bedroeg en terwijl onze buurlanden nog beter deden. Nederland investeerde 3,2% van zijn bbp, Frankrijk 3,7% en Luxemburg 4,1%. We moeten dus dringend een inhaalslag maken. Daarom roept Embuild op tot een ambitieuze algemene investeringsnorm voor heel België van ten minste 4% van het bbp in 2029 en 5% van het bbp in 2034.

02

Een beleid dat duurzame en betaalbare woningen bevordert: Huisvesting wordt steeds duurder, zowel om een nieuwe of gerenoveerde woning te kopen als om te huren. Bovendien maakt de noodzaak om ons vervallen woningbestand zo snel mogelijk duurzaam te maken het nog moeilijker om je een woning te veroorloven. De Europese klimaatdoelstellingen om de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 55% te verminderen, betekenen dat we het tempo waarin we onze woningen renoveren minstens moeten verdrievoudigen. Dit zal leiden tot een verdere stijging van de huisvestingskosten. Er moeten oplossingen worden voorgesteld: fiscale en financiële prikkels moeten goed worden bepaald en er moet een passend regelgevingskader worden vastgesteld om de financiering te vergemakkelijken, de kosten te helpen beheersen, de doorlooptijden te verkorten, enz.

03

Aantrekkelijke jobs in de bouw: Het opvoeren van de overheidsinvesteringen en de omschakeling naar duurzame en betaalbare huisvesting bieden een aanzienlijk potentieel voor banen in de bouwsector. Om dit potentieel te kunnen benutten, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: de loonkosten van werknemers moeten voldoende concurrerend zijn en de nodige arbeidskrachten moeten beschikbaar zijn. De loonhandicap

moet worden weggewerkt als we het risico op sociale dumping verder willen beperken en de kansen willen verhogen om het banenpotentieel om te zetten in echte jobs in de Belgische bouwsector. Om beschikbaar talent aan te trekken naar de bouwsector moet de overheid meer doen om inactieve mensen te activeren en onderwijs en opleidingen te verbeteren volgens de behoeften van de bouwsector.

04

Een toekomstgerichte bouwketen: De traditionele bouwketen, gebaseerd op projecten en uitvoering in opeenvolgende fasen, is de laatste jaren aanzienlijk veranderd, onder andere door digitale toepassingen (BIM, drones, 3D, virtual reality, enz.) maar ook door een groot aantal andere innovaties op het gebied van materialen, materieel, processen, enz. De rol van de 3 onderzoekscentra van de sector Buildwise, Volta en het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw is, in dit opzicht, van fundamenteel belang. Deze ontwikkelingen zullen de bouwketen efficiënter maken. Deze toekomstgerichte bouwketen heeft ook een ondersteunend beleid nodig. Daarom roept Embuild de relevante overheden op om de nodige wijzigingen in de regelgeving aan te brengen en innovatie en de drie onderzoekscentra van de sector op passende wijze te ondersteunen.

Dit memorandum gaat over de Vlaamse voorstellen van de bouw- en installatiesector.

Alle informatie over het federaal memorandum, het Europese memorandum en de twee andere gewestelijke memoranda kan worden geraadpleegd op de website www.samenbeterbouwen.be.

Veel leesplezier!

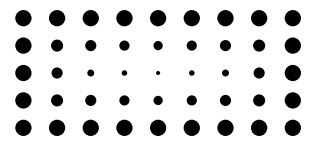
Marc Dillen
Directeur-generaal Embuild Vlaanderen

Karl Neyrinck
Voorzitter Embuild Vlaanderen

**PROGRESS.
TOGETHER.**

Intro

Embuild

VLAANDEREN

MET DE BOUW RICHTING DUURZAME GROEI

De bouw is de motor die Vlaanderen nodig heeft na de Corona-, energie- en Oekraïne-crisis, de inflatieperikelen en het onzekere internationale economische klimaat. Meer nog, de sector is vooral de probleemoplosser bij uitstek om de klimaatuitdaging duurzaam het hoofd te bieden. De bouw is voortrekker bij ingrijpende transitie rond energie, materialengebruik, groenvoorziening, en waterhuishouding. Investeren in de bouw is noodzakelijk om de klimaatverandering aan te pakken en staat gelijk aan investeren in duurzame economische groei. De sector voert al lang niet meer enkel plannen uit van anderen, maar is een “voordenker” geworden die inzet op de lifecycle van projecten. Embuild Vlaanderen onderlijnt niet alleen de sleutelrol van de bouw als doener en problem solver, maar ook de meerwaarde van de sector als co-creator van een doordacht beleid voor steeds complexere maatschappelijke uitdagingen.

BOUW IS CRUCIAAL VOOR

- ☑ De energietransitie en klimaatmitigatie;
- ☑ Minder primaire grondstoffen en circulaire economie
- ☑ Klimaatbestendige omgeving

BOUWACTIVITEITEN VERDUURZAMEN EN SPECIALISEREN

Duurzaamheid doet de bouwmarkten verschuiven. **Die zijn gericht op een klimaatbestendig Vlaanderen en minder CO₂-uitstoot van gebouwen, infrastructuur en van het bouwproces zelf.** Traditionele bouwactiviteiten gaan systematisch gepaard met een duurzaamheidslaag om elk project future-proof te maken. Dat brengt nieuwe jobs met zich mee. Daarom bepaalt het klimaatbeleid de toekomst van de bouwsector: van bij het ontwerp van een bouwproject wordt de hele lifecycle vastgelegd. Zo spelen we in op de schaarsere en duurder grondstoffen; op veranderende functies van een gebouw; op geïntegreerde (hernieuwbare) energietoepassingen, op natuurtechnische ingrepen enz.

RECHTSZEKERHEID BRENGT DUURZAAMHEID IN STROOMVERSNELLING

Duurzame groei vergt een transparant en stabiel langetermijnkader dat bestaat uit een duidelijke planning van de Vlaamse regering met mijlpalen in de tijd. Bij het toewijzen van (overheids)opdrachten winnen duurzaamheidscriteria aan belang. Ook de financieringsmechanismen dienen te

worden verfijnd. Naast overheidsinvesteringen, publiek-private samenwerkingen en raamovereenkomsten, dient **de grote rol van private investeringen** naar waarde te worden geschat. Want private actoren rekenen op een rechtszeker kader dat niet halverwege het geweer van schouder verandert. In de praktijk betekent dit onder meer een stabiele ruimtelijke planning en de uitvoering van beslist beleid zonder nieuwe onzekerheden. Ook zijn betere en vergunningsprocedures nodig om private investeringen effectief versneld om te zetten in klimaatbestendige projecten.

MAATSCHAPPELIJKE TRANSITIES VERGEN HEFBOMEN

In de aanloop naar de verkiezingen van 2024 schuift Embuild Vlaanderen zijn beleidsvoorstellen naar voren rond de belangrijke maatschappelijke thema's die de komende jaren en decennia het leven, wonen en werken van mensen beheersen. Op elk van die terreinen kan de bouw grote meerwaarde bieden en zijn schouders zetten onder de duurzaamheidstransitie als antwoord op uitdagingen rond onder meer klimaat; energie; water; schaarse materialen; wonen; mobiliteitsinfrastructuur; jobs; erfgoedbeheer enz. Om dat mogelijk te maken, heeft de sector hefbomen nodig. Daarom vraagt Embuild Vlaanderen om de komende legislatuur de sector te valoriseren en een kader te scheppen die de drijvende kracht van de bouw optimaal vooruit stuwt. Daarbij vestigen wij de aandacht op vier centrale en bepalende doelstellingen: **een ambitieuze groeionorm voor publieke investeringen richting 4,5% van het BRP in 2029 en 5% in 2034; efficiënte vergunningsprocedures; een betaalbare en duurzame woning voor elk huishouden en attractieve bouwjobs.**

Bovendien vraagt Embuild Vlaanderen dat de overheid plannen maakt en maatregelen neemt op multidisciplinaire wijze met aandacht voor o.a. de budgettaire impact voor huishoudens en (lokale) overheden. De budgettaire gevolgen en de precieze taakverdeling dienen vooraf te worden in kaart gebracht om de vertraging van transitie te vermijden. Er is nood aan een geïntegreerde aanpak in plaats van aan silodenken dat enkel bijkomende voorwaarden en belemmeringen met zich meebrengt. Denk maar aan de huidige hindernissen om een vergunning te bekomen voor bouwprojecten die noodzakelijk zijn om transitie rond energie, wonen, mobiliteit, klimaat enz. te realiseren.

Prioriteiten voor de komende legislatuur

01 Betaalbaar wonen

Het realiseren van betaalbaar wonen is een multidisciplinair vraagstuk. Schaarre ruimte, gebruiksbeperkingen, lokale bouwstops, stagnerend aantal verdichtingsprojecten, aanslepende en complexe vergunningsprocedures, het toenemend aantal vereisten rond o.a. energie, waterhuishouding, luchtkwaliteit enz. maken woonprojecten steeds duurder, tijdrovend en risicovol. Bovendien reageert de woningmarkt in ons land bij lange niet elastisch op de continue prijsstijgingen. De aanbodzijde schiet te kort om de demografische en maatschappelijke evolutie bij te benen. Het aanmoedigen van investeerders in bijv. huurwoningen en

–appartementen is daarom van groot belang. Maatregelen die investeerders ontmoedigen, zetten de woningmarkt enkel verder onder druk. Daarnaast lopen de woon- en energiekosten van huishoudens steeds hoger op. Daarop een antwoord bieden is een belangrijk onderdeel van het vrijwaren van betaalbaar wonen.

VOORSTELLEN

- ☑ Richt een monitoring comité of **observatorium** op onder leiding van de minister van Wonen om alle parameters van betaalbaar wonen van nabij op te volgen. Cruciaal om geïntegreerd en multidisciplinair deze problematiek aan te pakken.
- ☑ Van groot belang zijn nieuwe woonbehoeftestudies onder de auspiciën van het agentschap 'Wonen in Vlaanderen' om tijdig voldoende aanbod te creëren.

- ☑ Zet dan ook hoog in op voldoende en uiteenlopend woningaanbod. Alleen een positief verdichtingsbeleid dat private investeringen valoriseert, biedt soelaas.
- ☑ **Hanteer het principe van 'Parallellisme'.** Beperkingen voor wonen dienen in overeenstemming te zijn met het verdichtingsritme. Maar verdichting stagneert en dat dient zo snel mogelijk vlot te worden getrokken. Om voldoende woonaanbod te kunnen realiseren in elke gemeente en de betaalbaarheid voor de huishoudens onder controle te houden, is bovendien een minimale voorraad aan bouwgronden noodzakelijk.
- ☑ Embuild Vlaanderen vraagt om werk te maken van meer stadsvernieuwingsfondsen en PPS-formules om een actieve bouwshift te lanceren als positief tegengewicht voor de verlamme aanpak van onder meer lokale bouwstops en van de provinciale beleidsplannen ruimte die louter restrictief zijn zonder aandacht voor valabele alternatieven.
- ☑ De overheid dient bij de realisatie van kwaliteitsvolle openbare ruimte de lead te nemen om te vermijden dat de betaalbaarheid van stedelijke buurten verder onder druk komt te staan. Indien die kostprijs wordt geïntegreerd in private verdichtingsprojecten, worden stedelijke buurten onbetaalbaar voor toekomstige bewoners.
- ☑ Schat het belang van eigenaarschap van een eigen woning naar waarde. Vrijwaar het eigenaarspercentage van 70% in Vlaanderen.
- ☑ Huursubsidies en systemen als 'geconventioneerd verhuren' als hefboom benutten om het private woningaanbod voor kwetsbare huishoudens aanzienlijk uit te breiden gekoppeld aan energie- en kwaliteitsvereisten.

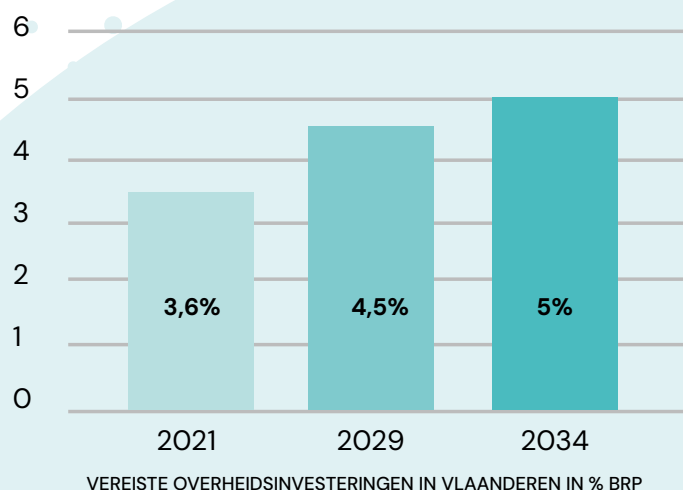
02 Overheidsinvesteringen in future-proof Vlaanderen

De transitie richting duurzame woningen, overheidsgebouwen en publieke infrastructuur in de zorg, onderwijs, stedelijke verdichting en op het vlak van mobiliteit, waterhuishouding en biodiversiteit dient versneld te worden doorgevoerd. In de volgende legislatuur dient de Vlaamse regering die energetische en duurzame shift resoluut aan te pakken. Zo kunnen publieke gebouwen en infrastructuur als voorbeeld fungeren en de klimaatuitdaging ten volle ondersteunen.

Daarbij is er nood aan een duidelijke regisseur om de kwaliteit van het publieke gebouwenpark op te vijzelen en om klimaatadaptatie in o.a. de waterhuishouding te coördineren. Wat het publieke gebouwenpark betreft kunnen het Facilitair Bedrijf en het Vlaams Energie Bedrijf optimaal worden ingezet. Maar bovenal is er nood aan duidelijkheid over de inspanningen van de overheid enerzijds en hetgeen verwacht wordt van particulieren en de private sector anderzijds. Want de nodige duurzaamheidsinvesteringen lopen hoog op en het leeuwendeel zal voor rekening van huishoudens en ondernemers zijn. Zij dienen meerwaarde te kunnen creëren in een rechtszeker kader waar toekomstige vergunningen niet in het gedrang komen. Op die wijze zullen meer groen, biodiversiteit en een betere waterhuishouding de beoogde economische meerwaarde ten goede komen.

Verhoging overheidsinvesteringen in Vlaanderen: minimaal 4,5% van het BRP in 2029 en 5% in 2034

De totale reële noden voor overheidsgebouwen, woningen, waterhuishouding en mobiliteit lopen jaarlijks in de miljarden. Als minimale hefboom dient de Vlaamse overheid jaarlijks een miljard extra te investeren tegen 2029, bijna 2 miljard extra tegen 2034. Dat betekent dat de Vlaamse overheid in totaal jaarlijks 7 miljard dient te investeren in duurzaamheid tegen 2029.

De komende decennia moet Vlaanderen transformeren naar een duurzame, koolstofvrije maatschappij en economie. Er zijn ingrijpende transformaties nodig op het vlak van energie, waterhuishouding en grondstoffen. Deze transformaties kunnen enkele gerealiseerd worden door middel van een sterke toename van investeringen. De overheid zal een belangrijke rol dienen te spelen bij de realisatie van deze investeringen. De overheid moet haar eigen investeringen verder opdrijven en de historische investerings- en onderhoudsachterstand snel wegwerken.

De investeringen in duurzaamheid en de transformatie naar een koolstofvrije economie dienen niet ter vervanging van de 'klassieke' investeringen. Sterker nog, deze investeringen zullen de vraag naar 'klassieke' investeringen alleen maar versterken. Overheden, maar ook gezinnen en bedrijven, zullen zich moeten voorbereiden op deze dubbele golf aan investeringen. De overheid is niet in staat om deze investeringsgolf zelf te realiseren. Ook bedrijven en gezinnen zullen moeten investeren.

Welke minimale overheidsinvesteringen zijn vereist om aan duurzaamheidsnoden te voldoen?

De investeringen van de Vlaamse overheid dienen te stijgen tot 4.5% van het bruto regionaal product in 2029 en 5% in 2034. Voor de Vlaamse overheid betekent dat een investering van 7,01 miljard euro in 2029 en 7,89 miljard euro in 2034 (prijzen 2021). De totale overheidsinvesteringen van alle overheden samen dienen 13,32 miljard euro in 2029 te bereiken en 14,8 miljard euro in 2034 (prijzen 2021). Gezien de aanzienlijke investeringsnoden dient de overheid partnerships te sluiten met huishoudens en bedrijven om de doelstellingen te halen. Embuild Vlaanderen vraagt de Vlaamse overheid tegen 2029 budgettaire inspanningen te leveren als hefboom om de aanzienlijke noden waar te maken. Daarbij lijkt een langetermijnplan voor de opstart en uitvoering van PPS-projecten (publiek-private samenwerking) noodzakelijk.

- ☑ Private woningen en bedrijfsgebouwen: de overheid gaat vooral stimulerend te werk. Er wordt gezocht op welke manier de middelen de grootste hefboom hebben om private investeringen aan te moedigen. **Tegen 2029 dienen de jaarlijkse investeringen van de Vlaamse overheid in fossielvrije woningen met 213 miljoen euro te stijgen.**
- ☑ Sociale huisvesting: de overheid investeert rechtstreeks in de klassieke sociale woningbouw. **Tegen 2029 dienen de jaarlijkse investeringen in fossielvrije sociale woningen met 284 miljoen euro te stijgen.** De private sector wordt daarbovenop ingezet om het aantal kwaliteitsvolle woningen voor de sociale doelgroep te verhogen.

- ☑ Overheidsgebouwen: de overheid investeert rechtstreeks. **Tegen 2029 dienen de jaarlijkse investeringen in overheidsgebouwen met 142 miljoen euro te stijgen.**
- ☑ Groen en blauw: de overheid investeert rechtstreeks; gezinnen en bedrijven worden gestimuleerd om maximaal mee te werken. Bijv. het inzetten van private tuinen of bedrijfsgroen voor wateropvang of biodiversiteit. **Tegen 2029 dienen de jaarlijkse investeringen in blauw en groen met 426 miljoen euro te stijgen** om een waterveilig vlaanderen te maken, realiseren van verdichting en bouwshift,...
- ☑ Mobiliteit: de overheid investeert rechtstreeks. **De jaarlijkse mobiliteitsinvesteringen dienen tegen 2029 te stijgen met 355 miljoen euro.** Hiermee moet de transitie naar elektrisch rijden gefinancierd worden, veilige fietsinfrastructuur uitgebouwd worden. Daarnaast moeten bijkomende investeringen in verkeersveiligheid en modal shift gerealiseerd worden. Tot slot moet ook de onderhoudsachterstand ingehaald worden.

03 Optimale vergunningsprocedures

*In de afgelopen legislatuur heeft de Vlaamse regering stappen gezet om **de vergunningsprocedure te vereenvoudigen, verbeteren en versnellen**. Onder meer door administratieve lasten te verminderen en zinloze en overbodige regels te schrappen. Nu is het nodig om de vinger aan de pols te houden, de **hervorming te evalueren en verder te werken aan de performantie van de regelgeving**. Denk daarbij aan de noodzaak om milieuaspecten integraal – en dus met inbegrip van de gevolgen voor de bodem en de waterhuishouding – op te nemen in de omgevingsvergunning. Die milieuaspecten dienen daarbij veeleer uitgedrukt te worden in doelstellingen dan in louter administratieve, detaillistische vereisten zoals hellinggraden en vierkante meters. Bovendien brengt een wildgroei aan ruimtelijke plannen de rechtszekerheid en bijgevolg de vergunningverlening in het gedrang. Ook is het nodig om duurzaamheidscriteria bij overheidsopdrachten doorheen de hele levenscyclus van een project duidelijk naar voren te schuiven. Dat alles maakt een bredere aanpak met een holistische kijk op bouwprojecten nodig om een wildgroei aan verplichtingen tegen te gaan. Zo kan **de drukbezette publieke dienstverlening focussen op de significante impact van vergunningsaanvragen op de omgeving**.*

VLOTTE EN ROBUUSTE VERGUNNINGEN

Het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor bouwprojecten, zowel gebouwen als infrastructuur, is complex en tijdrovend. Vereenvoudigingen in de procedures die in de vorige legislatuur ingevoerd werden, worden teniet gedaan door tegenstrijdige visies over verdichting en ruimtelijke inpasbaarheid enerzijds en door de complexiteit van sectorale milieu- en natuurregelgeving in een sterk verstedelijkte regio als Vlaanderen anderzijds. Dit zorgt steeds meer voor bijkomende voorwaarden en onderzoeken in vergunningen en maakt dat iedere vergunning gemakkelijker kan aangevochten worden.

☑ **Herdenk het systeem van vergunningverlening op het vlak van milieu en klimaat**

Onderzoek hoe bij de vergunningverlening van een individueel project of bedrijf verder kan gekeken worden dan de hinder en impact van het individueel project en hoe dit kan afgewogen worden tegenover de totale milieu-impact en tegenover globale milieu-, natuur- en klimaatdoelstellingen. Een fundamentele herziening van het vergunningenbeleid en de milieu- en natuurregelgeving dringt zich op en dient te worden uitgewerkt door een domeinoverschrijdende denkgroep.

☑ **Verdedig de Vlaamse belangen op het Europees niveau**

De impact van Europese regelgeving op een verstedelijkte regio met industrieel karakter als Vlaanderen is vaak groter dan in andere landen en regio's. Vlaanderen moet dan ook haar belangen op Europees niveau verdedigen en meer proactief wegen op de Europese besluitvorming om tot een meer dynamisch klimaat-, milieu- en natuurbesluit te komen waarin ruimte is voor kwalitatieve, betaalbare woningen en innovatieve bedrijvigheid.

☑ **Creëer een gedragen ruimtelijke visie**

We pleiten voor een betere coördinatie tussen de verschillende planningsniveaus voor het opstellen en realiseren van een ruimtelijke visie. Daarbij dient meer aandacht te worden besteed aan het creëren van een draagvlak bij lokale besturen, burgers en bedrijven. Met een duidelijke en gedragen ruimtelijke visie kunnen aanvragen voor verdichtingsprojecten vlotter en sneller vergund geraken.

☑ **Zet meer in op doelregelgeving**

Focus bij nieuwbouw en grondige renovatie van gebouwen eerder op het behalen van doelstellingen dan opleggen van administratieve, detaillistische vereisten zoals hellinggraden en vierkante meters. Die doelstellingen kunnen bijv. Gaan over buffering, infiltratie en circulair watergebruik en biodiversiteit, zonder nog maar eens bijkomende vergunningsvoorwaarden en administratieve verplichtingen te creëren. Het groenblauwpeil en het objectief beoordelingskader voor biodiversiteit zijn instrumenten die hiervoor in aanmerking komen.

☑ **Onderzoek de impact van de werfuitvoering als onderdeel van het project**

De milieueffecten tijdens de uitvoeringsfase van een project dienen integraal en op voorhand, tijdens de ontwerp- en vergunningsfase van een project, onderzocht te worden. Zo vermijd je stilstand tijdens de uitvoeringsfase; kan je bovendien de milieu-impact verminderen; en kan je het project sneller uitvoeren en de kostprijs reduceren. Denk daarbij aan o.a. het optimaliseren van bemaling, grondverzet en bodemsanering.

☑ **Verminder het aantal bezwaren en beroepsprocedures**

Zorg ervoor dat het vooroverleg tussen bouwheren en vergunningverleners in wederzijds vertrouwen verloopt met een grotere betrokkenheid van buurtbewoners om het draagvlak voor bouwprojecten te verhogen

en zorg ervoor dat deze positieve stem in de formele procedure, naast de bezwaren, mee in overweging genomen wordt. Om het aantal procedures bij de Raad voor Vergunningenbetwistingen te verminderen pleiten we ervoor om de rechtsplegingsvergoeding te verhogen en ervoor te zorgen dat een lager bestuur, voor werken van algemeen belang, niet langer in beroep kan gaan tegen een hogere overheid.

☑ **Zorg voor meer digitalisering en automatisering in het vergunningenproces**

Het indienen van een aanvraag via het omgevingsloket is al grotendeels gedigitaliseerd. Er moet nu verder ingezet worden op het gebruik van 3D- en BIM-plannen. Dat vergemakkelijkt de beoordeling van het aanvraagdossier en geeft buurtbewoners een beter beeld van het project.

☑ **Zorg voor voldoende capaciteit in het vergunningenproces**

We vragen een optimale inzet van mensen en middelen bij lokale besturen en Vlaamse administraties, met focus op kennis en expertise en blijvende bijscholing, zodat onderbouwde en robuuste vergunningen afgeleverd worden.

04 Bouwvacatures pieken

Het aantal openstaande vacatures in de bouw bevindt zich op een ongekende hoogte. Die vacatures geraken steeds moeilijker ingevuld want het aantal werkzoekenden in de bouw krimpt zienderogen. Daarom heeft de sector nood aan werkzoekende professionals uit andere sectoren en uit andere Europese landen op korte termijn, en op langere termijn nood aan meer jongeren om ook de uitstroom aan oudere werknemers te beantwoorden. Dringend werk aan de winkel om samen met de volgende Vlaamse regering zij-instromers en jongeren aan te trekken uit binnen- en buitenland en de vele troeven van de sector veel meer onder de aandacht te brengen. Want de capaciteit van de bouwsector is cruciaal om de vele maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen te kunnen aanpakken.

GROTE TEWERKSTELLINGSNODEN

De Vlaamse bouwsector geeft werk aan meer dan 130.000 arbeidskrachten en omvat bijna 6% van de arbeidsmarkt. In de toekomst blijft de vraag naar bouwpersoneel fors toenemen als gevolg van het vertrek van de babyboomers en het toenemende belang van nieuwe bouwberoepen dankzij de Europese Green deal en de Vlaamse klimaatdoelstellingen, aangezwengeld door de toenemende digitalisering en automatisering. Maar we zien een steeds krappere wordende pool van arbeidskrachten. De Vlaamse werkzaamheidsgraad blijft stijgen en het aantal werkzoekenden ligt historisch laag. Embuild Vlaanderen vraagt daarom een doorgedreven toekomstbeleid waar we alle instroomkanalen ten volle inzetten om arbeidskrachten naar onze sector te leiden.

NIJPEND TEKORT

Terwijl het aantal vacatures in Vlaanderen de laatste maanden gestaag vermindert, blijft de bouw een recordcijfer van meer dan 22.000 nieuwe vacatures in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest optekenen. Daarvan staan er om en bij de 7000 gedurende lange tijd open. Ook in de toekomst blijft de vraag naar meer personeel in de bouwsector groot. Als gevolg van de babyboomers die massaal op pensioen gaan tussen vandaag en 2030, voorspellen simulaties een vervangingsvraag van 25-30% van de bestaande arbeidskrachten. Maar ook het realiseren van de energierenovaties, de uitdagingen om future-ready te bouwen en het duurzaam gaan (her-) gebruiken van grondstoffen, creëren een nieuw elan en een uitbreidingsvraag. Gezien de energietransitie becijferde VEKA in het BE-REEL rapport dat er tegen 2030 17.200 à 20.800 bijkomende arbeidsplaatsen in de bouw nodig zijn.

VOORSTELLEN

Zet alle zeilen bij voor meer bouwpersoneel.

- ☑ Samen met de sector dient de overheid alle instroomkanalen aan te spreken om voldoende werkkrachten te vinden: het aanboren van de niet-beroepsactieve reserves bijv. jongeren tussen 15 en 24 jaar die geen opleiding, onderwijs of vorming volgen en niet aan het werk zijn, ex-gedetineerden, inburgeraars, asielzoekers, re-integratie van langdurig zieken enz. en zet in op het samen sporen van de noden van de lokale arbeidsmarkt (i.c. de bouwbedrijven), de lokale besturen en de onderwijsverstrekkers. Daarnaast zijn er ook heel wat opportuniteiten in de bouw voor werkenden uit andere sectoren, werkzaam in krimpende bedrijven of in een uitdovend profiel.
- ☑ Samen met de bouwbedrijven dient de VDAB nog actiever in te zetten op het model van concentrisch bemiddelen, waarbij er acties en projecten worden opgezet om potentiële arbeidskrachten aan te trekken uit Brussel en Wallonië, binnen en buiten de Europese Unie.
- ☑ De aanwervingsprocedure voor buitenlandse arbeidskrachten (niet-EU) dient in het kader van de toelating tot arbeid sneller en eenvoudiger te verlopen met het oog op de knelpuntberoepen.

Valoriseer opleidingsaanbod voor werknemers

- ☑ De Vlaamse overheid dient de werknemersopleidingen te blijven ondersteunen, en in het bijzonder voor de gemechaniseerde beroepen, en daarvoor in mogelijkheden van sectorale cofinanciering te blijven voorzien. Daarbij is het belangrijk dat ook de startende werknemers die nog niet voldoende de vaktechnische competenties bezitten, kunnen behoren tot 'kwetsbare' of 'risico' werknemers en kunnen aansluiten bij de opleidingen voor werkzoekenden.

MEER WETEN?

<https://memorandum.embuildvlaanderen.be/>

PROGRESS. TOGETHER.

01

De bouwsector wil als probleemoplosser en doener, de co-creator zijn van de Vlaamse overheid om de maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen aan te pakken.

02

Toereikende groei van de overheidsinvesteringen in functie van de duurzaamheidsbehoeften en de klimaatuitdaging. Met ambitieuze en zichtbare projecten kan de overheid ook de attractiviteit van Vlaanderen visueel versterken.

03

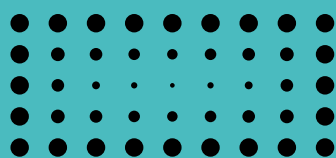
Optimaliseer de capaciteit van de sector via de eigen arbeidsmarktreserves, de instroom uit het onderwijs, de bedrijfsopleidingen en de activatie van werkzoekenden in ons land en binnen en buiten de Europese Unie.

04

Verbeter de vergunningsprocedures en de rechtszekerheid voor opdrachtgevers en aannemers door in te zetten op het maatschappelijk draagvlak van projecten.

Progress. Together.

Embuild
VLAANDEREN

www.embuildvlaanderen.be